

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.09.1997, sp. zn. 2 Cdon 439/97, ECLI:CZ:NS:1997:2.CDON.439.1997.1

Číslo: 53/1998

Právní věta: Jestliže soud zastaví řízení pro vadné označení žalovaného, je doručení rozhodnutí takovému "žalovanému" (nebo tomu, kdo podle soudu měl oním "žalovaným" správně být) pojmově vyloučeno. Právní moc usnesení o zastavení řízení pro nedostatečné označení žalovaného proto závisí výlučně na jeho doručení žalobci. O zastavení řízení podle ustanovení § 43 odst. 2 o. s. ř. v pracovní věci v řízení před okresním soudem jedná a rozhoduje senát.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 25.09.1997

Spisová značka: 2 Cdon 439/97

Číslo rozhodnutí: 53

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Řízení před soudem

Předpisy: 99/1963 Sb. § 36 odst. 1
§ 43 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 53

Jestliže soud zastaví řízení pro vadné označení žalovaného, je doručení rozhodnutí takovému „žalovanému“ (nebo tomu, kdo podle soudu měl oním „žalovaným“ správně být) pojmově vyloučeno. Právní moc usnesení o zastavení řízení pro nedostatečné označení žalovaného proto závisí výlučně na jeho doručení žalobci.

O zastavení řízení podle ustanovení § 43 odst. 2 o. s. ř. v pracovní věci v řízení před okresním soudem jedná a rozhoduje senát.

(Usnesení Nejvyššího soudu z 25. 9. 1997, [2 Cdon 439/97](#))

Krajský soud v Plzni usnesením z 19. 11. 1996 potvrdil usnesení Okresního soudu u v Karlových Varech z 30. 5. 1996, jímž bylo řízení zastaveno pro neodstranění vad žaloby. Odvolací soud se ztotožnil se závěry soudu prvního stupně, podle nichž žalovaný je označen způsobem, který neodpovídá ustanovením § 42 a § 79 odst. 1, věty druhé a třetí, občanského soudního řádu a který neumožňuje přesnou identifikaci účastníka řízení. Uzavřel, že žalobce onu vadu podání na výzvu

soudu řádným způsobem neodstranil (ač byl o následcích neodstranění ve výzvě soudu poučen) a pro tento nedostatek nelze v řízení pokračovat; soud prvního stupně tudíž postupoval správně, jestliže řízení ve smyslu ustanovení § 43 odst. 2 o. s. ř. zastavil.

Žalobce napadl usnesení odvolacího soudu dovoláním, jímž se domáhá jeho zrušení. Namítal, že důvody proti zastavení řízení soudem prvního stupně, jím podrobně rozvedené v odvolání z 5. 7. 1996, odvolací soud pominul a že označení žalovaného jako: „V., stavební firma, Ing. E. N.“, po výzvě soudu doplněné o identifikační číslo podnikatele, měla žalovaná firma na razítku, užívala je i ve styku s úřady a prezentovala se takto i na pracovní smlouvě uzavřené s žalobcem. Šlo tedy - uváděl dále dovolatel - o dostatečné označení žalovaného ve smyslu ustanovení § 79 odst. 1 o. s. ř., neboť uvedením identifikačního čísla podnikatele je žalovaný ve spojení s ostatními údaji v žalobě uvedenými dostatečně určen.

Dovolatel v dovolání výslovně nekonkretizoval uplatněný dovolací důvod (srov. § 241 odst. 2, věta první, a § 242 odst. 3 písm. a/ až d/ o. s. ř.), z obsahu dovolání (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) však bylo patrné, že odvolacímu soudu vytykal nesprávný právní závěr v otázce označení žalovaného, a že tedy uplatnil dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř., jímž lze namítat, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Nejvyšší soud svým usnesením zrušil usnesení odvolacího soudu i usnesení soudu prvního stupně a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud se především zabýval otázkou, zda rozhodnutí odvolacího soudu je již v právní moci; kdyby tomu tak nebylo, bylo by totiž jakékoli rozhodnutí dovolacího soudu o podaném dovolání předčasné (srov. ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř.). Nutnost řešení této otázky je spojena s faktem, že jak usnesení soudu prvního stupně, tak usnesení odvolacího soudu bylo vedle zástupkyně žalobce doručeno také Ing. E. N. K doručení napadeného usnesení do vlastních rukou jmenované přítom došlo 18. 12. 1996, tedy poté, co na její majetek byl usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 11. 1996, sp. zn. 20 K 58/96, prohlášen konkurs. V případě, že by právní moc napadeného usnesení závisela na jeho doručení jmenované, by ovšem bylo nutno (se zřetelem k účinkům prohlášení konkursu, určeným v ustanovení § 14 odst. 1 písm. a/ a c/ zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů) doručení ze dne 18. 12. 1996 považovat za neúčinné, neboť usnesení nepřevzala správkyně konkursní podstaty, nýbrž úpadkyně. Nejvyšší soud přesto dochází k závěru, že napadené rozhodnutí je v právní moci.

Jestliže soud zastaví řízení pro vadné označení žalovaného (proto, že tento nedostatek mu ve smyslu ustanovení § 43 odst. 2 o. s. ř. brání v řízení pokračovat), je doručení rozhodnutí takovému „žalovanému“ (nebo tomu, kdo podle soudu měl oním „žalovaným“ správně být) pojmově vyloučeno. Podstata rozhodnutí totiž v takovém případě tkví právě v tom, že nedostatečná identifikace žalovaného subjektu soudu znemožňuje s ním jako s účastníkem řízení jednat (tedy mu i se závaznými účinky doručovat soudní písemnosti).

Právní moc usnesení o zastavení řízení pro nedostatečné označení žalovaného (eventuálně právní moc usnesení odvolacího soudu, toto rozhodnutí potvrzujícího), proto závisí výlučně na jeho doručení žalobci; v posuzované věci tak napadené usnesení nabylo právní moci dne 19. 12. 1996, kdy bylo doručeno zástupkyni žalobce.

Nejvyšší soud dále zkoumal podmínky přípustnosti podaného dovolání.

Přípustnost dovolání proti usnesení upravuje ustanovení § 238a a § 239 o. s. ř. O žádný z případů v

těchto ustanoveních zmíněných však ve věci nejde. Použitelnost ustanovení § 238a odst. 1 písm. a) o. s. ř. není dána proto, že usnesení odvolacího soudu nebylo usnesením měnícím, nýbrž potvrzujícím, a napadané rozhodnutí nelze podřadit ani odstavci 1 písmenům b) až f) posledně citovaného ustanovení. Podmínky stanovené v § 239 o. s. ř. pak daná věc rovněž nesplňuje, neboť usnesení o zastavení řízení není usnesením ve věci samé (§ 239 odst. 1, věta první, o. s. ř.).

Protože podle ustanovení § 238a a § 239 o. s. ř. dovolání přípustné být nemůže, zbývá posoudit podmínky přípustnosti určené v ustanovení § 237 o. s. ř. Ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. spojuje přípustnost dovolání proti každému rozhodnutí odvolacího soudu (s výjimkami zakotvenými v odstavci druhém) s takovými hrubými vadami řízení a rozhodnutí, které činí rozhodnutí odvolacího soudu zmatečným. Přípustnost dovolání však není založena již tím, že dovolatel příslušnou vadu řízení tvrdí, ale až zjištěním, že řízení takovou vadou skutečně trpí.

Vady vypočtené v ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. pod písmeny a) až f) však dovolatelem namítány nejsou a z obsahu spisu rovněž nevyplývají. Žádný z případů uvedených pod písmeny a) až e) citovaného ustanovení v řízení nenastal a o případ vymezený ustanovením § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř. nemůže jít již proto, že s účinností od 1. ledna 1996 (po novele občanského soudního řádu provedené zákonem č. 238/1995 Sb.) doznalo ustanovení § 237 písm. f) o. s. ř. změnu (tím, že za slovo „byla“ byla vložena slova „v průběhu řízení nesprávným“); za „postup soudu v průběhu řízení“ lze považovat jen činnost, která vydání konečného soudního rozhodnutí předchází, nikoli vlastní rozhodovací akt soudu, který má za úkol průběh řízení zhodnotit (srov. i rozhodnutí uveřejněné pod č. 49/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Dovolání je ovšem přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. g) o. s. ř., které spojuje zmatečnost rozhodnutí odvolacího soudu s okolností, že byl soud nesprávně obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát.

Podle ustanovení § 36a odst. 1 písm. a) o. s. ř. v řízení před okresním soudem jedná a rozhoduje senát ve věcech pracovních.

O tom, že spor, ve kterém se žalobce domáhá nedoplatku na mzdě za měsíc leden 1996, založeného (podle mínění žalobce) neoprávněným zkrácením platu, dále mzdy za únor 1996 a odstupného za dva měsíce, jakož i zrušení rozhodnutí žalovaného o převedení žalobce na jinou práci (viz žaloba a její doplnění), je věcí pracovní (nároky žalobce se opírají o pracovní smlouvu s žalovaným ze dne 1. 1. 1995), nepochyboval ani soud prvního stupně (v odůvodnění svého usnesení výslovně uvádí, že „9. května 1996 byl spis převeden do rejstříku „C“, vzhledem k tomu, že jde o věc pracovní“). Přitom ovšem, jak dokládá absence protokolu o hlasování ve spise a označení soudkyně v usnesení, okresní soud rozhodl o zastavení řízení jedinou soudkyní (samosoudkyní).

Ustanovení § 43 odst. 2 o. s. ř. určuje, že o zastavení řízení proto, že podání nebylo opraveno nebo doplněno, rozhoduje „soud,“ aniž by zákon na tomto nebo jiném místě stanovil, že ve věcech vyjmenovaných v ustanovení § 36a odst. 1 o. s. ř. může být obsah pojmu „soud“ naplněn i tím, že řízení zastaví samosoudce. O zastavení řízení podle ustanovení § 43 odst. 2 o. s. ř. v pracovní věci v řízení před okresním soudem jedná a rozhoduje senát.

Jestliže odvolací soud toto procesní pochybení soudu prvního stupně způsobem vyplývajícím z ustanovení § 221 odst. 1 písm. b) a § 221 odst. 2 o. s. ř. neodstranil, zatížil tím vadou vyplývajícím z ustanovení § 237 odst. 1 písm. g) o. s. ř. i své rozhodnutí, takže dovolání v posuzované věci je podle citovaného ustanovení přípustné.

Existence této vady pak způsobuje, že dovolání je nejen přípustné, nýbrž (ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. a/ o. s. ř.) i důvodné, neboť k vadám uvedeným v ustanovení § 237 o. s. ř. dovolací soud

přihlíží, i když nebyly v dovolání uplatněny (§ 242 odst. 3 o. s. ř.). Dovolací soud proto usnesení soudů obou stupňů, postižená vadou podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. g) o. s. ř., zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1, část věty za středníkem, § 243b odst. 2, věta druhá, o. s. ř.).

Zjištěná vada pak činí předčasným (a vzhledem k jejímu dopadu též zbytečným) vyslovovat se k otázce správnosti označení žalovaného, neboť přezkum zmíněného právního závěru má smysl, jen byl-li onen závěr učiněn při správném obsazení soudu.

Právní názor dovolacího soudu je pro soud prvního stupně závazný (§ 243d odst. 1, věta druhá, o. s. ř.).

O náhradě nákladů řízení, včetně nákladů dovolacího řízení, soud rozhodne v novém rozhodnutí o věci (§ 243d odst. 1, věta třetí, o. s. ř.), přičemž ovšem přihlédně k tomu, že za součást dovolacích nákladů žalobce nelze považovat jím uhrazený (částku 1644 Kč) soudní poplatek z dovolání. Usnesení o zastavení řízení (usnesení je potvrzující) je totiž usnesením, které má jen procesní povahu (nejde o rozhodnutí ve věci samé), takže z opravného prostředku (odvolání, dovolání) proti takovému usnesení podaného se soudní poplatek neplatí (srov. též stanovisko uveřejněné pod č. 49/1996, str. 160, Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).